

1982/83:75

Fredagen den 4 februari

Kl. 09.00

1 § Kompletteringsval till utrikesnämnden m. m.

Anf. 1 TALMANNEN:

Socialdemokratiska riksdagsgruppen har som ny ledamot i utrikesnämnden anmält Maj-Lis Löow och som suppleant anmält Sture Ericson.

Vidare har socialdemokratiska riksdagsgruppen som en riksdagens revisor efter Arne Gadd anmält nuvarande suppleanten Margit Sandéhn och som ny suppleant anmält Torsten Karlsson.

Moderata samlingspartiets partigrupp har som en riksdagens revisor efter Joakim Ollén anmält nuvarande suppleanten Birgitta Rydle och som ny suppleant anmält Margareta Gard.

Vidare har moderata samlingspartiets partigrupp som ny ledamot i riksdagens besvärnämnd efter Joakim Ollén anmält nuvarande suppleanten Björn Körlof och som ny suppleant anmält Nic Grönvall.

Talmanen förklarade valda till

ledamot i utrikesnämnden

Maj-Lis Löow (s)

suppleant i utrikesnämnden

Sture Ericson (s)

riksdagens revisorer

Margit Sandéhn (s)

Birgitta Rydle (m)

suppleanter för riksdagens revisorer

Torsten Karlsson (s)

Margareta Gard (m)

Nr 75

Fredagen den
4 februari 1983

*Om principerna
för tillstånd till
linjetrafik med taxi*

ledamot i riksdagens besvärsnämnd

Björn Körlof (m)

suppleant i riksdagens besvärsnämnd

Nic Grönvall (m)

2 § Upplästes följande inkomna skrivelse:

Till riksdagen

Jag anhåller härmed om befrielse från uppdraget att vara riksdagsman från den 1 mars 1983.

Stockholm den 3 februari 1983

Åke Wictorsson

Kammaren biföll denna anhållan.

3 § Talmannen meddelade att Marie-Ann Johansson ansökt om fortsatt ledighet under tiden den 11 februari – den 10 april.

Denna ansökan bifölls.

Talmannen anmälde att *Maj Kempe* (vpk) även under denna tid skulle tjänstgöra som ersättare för Marie-Ann Johansson.

4 § Svar på frågorna 1982/83:249 och 257 om principerna för tillstånd till linjetrafik med taxi

Anf. 2 Kommunikationsminister CURT BOSTRÖM:

Herr talman! Hugo Bergdahl har bett mig lämna en redogörelse för principerna för beviljande och återtagande av tillstånd till linjetrafik.

Elisabeth Fleetwood har frågat mig om jag anser att det i yrkestrafiklagen finns stöd för ett beslut som innebär att befintlig innehavare mister sitt trafik tillstånd trots att ingen kritik har kunnat riktas mot trafikförsörjning eller mot hur trafiken sköts.

Jag besvarar frågorna i ett sammanhang.

Tillstånd att utföra yrkesmässig trafik för persontransporter – dvs. beställningstrafik, turisttrafik eller linjetrafik – får enligt yrkestrafiklagen endast ges om den avsedda trafiken behövs och i övrigt är lämplig. Det är således samhällets behov av persontransporter som skall vara avgörande för om tillstånd skall meddelas.

För att främja en tillfredsställande trafikförsörjning skall det, enligt lagen om huvudmannaskap för viss kollektiv persontrafik, i varje län finnas en huvudman som ansvarar för den lokala och regionala kollektivtrafiken på väg. Huvudmannen skall bl. a. anta en trafikförsörjningsplan, vari trafikens omfattning anges.

Syftet med huvudmannaskapsreformen är, således att ett organ med regional förankring skall ha det fulla ansvaret för såväl organisation som finansiering av kollektivtrafiken. För att ge huvudmannen möjlighet att leva upp till de krav lagen ställer på honom kan ett trafiktillstånd som någon annan har i vissa fall återkallas och i stället ges till huvudmannen. Men, så får ske endast om huvudmannen gör sannolikt att trafikförsörjningen inom det aktuella området kommer att främjas genom att han disponerar över tillståndet.

Denna regel motiveras av samhällets och resenärernas intresse av en god trafikförsörjning. För att skydda den tidigare tillståndshavaren föreskrivs i yrkestrafiklagen att den nye tillståndshavaren är skyldig att på begäran lösa in de fordon och andra tillgångar som har använts i verksamheten.

Anf. 3 HUGO BERGDAHL (fp):

Herr talman! Jag vill först tacka kommunikationsministern för svaret på min fråga.

Jag har ställt min fråga efter moget övervägande och delvis mot en tragisk bakgrund. Enligt riksdagsordningen kan vi inte diskutera enskilda fall i denna kammare. Jag måste ändå få tillfälle att redovisa att min fråga till kommunikationsministern har sin grund i det förhållandet att ett enskilt fall kommit mig att tvivla på om myndigheterna handlat enligt de principer som skall vägleda beslut i trafiktillståndsärenden. Det fall som jag avser känner jag väl till, liksom den familj som är berörd.

Lagar och förordningar utgår från de beslut som riksdag och regering fastställer. I ett demokratiskt samhälle som vårt skall dessa lagar och förordningar efterlevas av såväl de enskilda medborgarna som de myndigheter som är satta att övervaka efterlevnaden och tolkningen. Jag vill också påstå att i ett demokratiskt samhälle måste den enskilda människan kunna känna samhällets, myndigheternas, objektivitet.

Kommunikationsministern har redogjort för principerna vid beviljande och återtagande av tillstånd för linjetrafik. Principerna må och kan vara riktiga. I detta fall betvivlar jag inte det. Problem och felbedömningar kan uppstå först när dessa principer skall tillämpas vid myndigheternas bedömning av tillståndsärenden. Ur principiell synpunkt måste det t. ex. vara fel om en person, som under en tid innehaft tillstånd för linjetrafik, vid en omorganisation får sitt trafiktillstånd indraget, *samtidigt* som man beviljar ett konkurrerande trafikföretag trafikrättigheterna på motsvarande linje. Det naturliga och enligt min mening enda riktiga borde i ett sådant fall vara att den som tidigare innehaft tillstånd för linjetrafik också efter en omorganisation erbjuds förtursrätten till linjekoncession.

Det kan, enligt min och många andras mening, inte vara vägledande principer för beviljande och återtagande av tillstånd som varit helt avgörande i det av mig redovisade exemplet. Här måste andra faktorer ha påverkat frågans avgörande. Det har hänt att det kunnat påvisas att myndighet som beviljat tillstånd och rättigheter har fattat beslut som inte varit riktigt. Självfallet kan även myndigheter fatta beslut som strider mot regler och

*Om principerna
för tillstånd till
linjetrafik med taxi*

principer – det är ändå dödliga människor som står bakom dessa beslut. Men om detta sker måste det också vara myndigheternas skyldighet att rätta till begånget fel.

Jag vill avsluta med att ställa en fråga till kommunikationsministern: Delar kommunikationsministern min principiella uppfattning att den som en gång fått ett jobb, en arbetsuppgift eller ett trafik tillstånd bör ha förtursrätten till att fortsätta så länge han sköter sin arbetsuppgift på ett riktigt och tillfredsställande sätt?

Anf. 4 ELISABETH FLEETWOOD (m):

Herr talman! Jag ber att få börja med att tacka statsrådet Boström för svaret. Men låt mig säga från början att jag känner mig litet besviken. Jag hade hoppats på mer substans i svaret. Kanske några följdfrågor som jag nu vill ställa kan skapa större klarhet.

I yrkestrafiklagen 1979:559 läser jag följande:

”Om en kommun söker tillstånd till linjetrafik och” – vilket statsrådet också har sagt i sitt svar – ”gör sannolikt att trafikförsörjningen inom det område som är avsett att trafikeras kommer att främjas genom att trafiken drivs av sökanden, skall tidigare givet tillstånd till trafiken återkallas.”

Mot bakgrund av detta vill jag fråga statsrådet:

1. Anser statsrådet att detta stadgande ger sökanden rätt att överföra tillståndet på annan företagare?

2. Det har sagts mig att yrkestrafikstadgan inte skulle vara entydig, att misstolkningar kan förekomma. Lagar är ju stiftade av människor, och vi människor kan fela. Kan statsrådet ange vilka dessa svagheter skulle vara? Och i så fall: Hur skall vi kunna avhjälpa dem?

3. Borde det inte vara regel att överläggningar med samtliga parter äger rum innan beslut fattas och tillstånd ges eller återkallas? Gäller således här ett samrådsförfarande?

Om det är så att en lagstiftning kan leda till olika resultat, vad har vi då för möjligheter att undvika olika följder? Vi vet ju vad vi alla menar i det här fallet.

Anf. 5 Kommunikationsminister CURT BOSTRÖM:

Herr talman! Jag har redan i mitt svar preciserat på vilket sätt lagstiftningen skall tillämpas. Låt mig bara göra det förtydligandet att den fråga som prövas av myndigheterna vid länshuvudmans begäran att få disponera en annan trafikutövares linjetillstånd är, som jag sagt i mitt svar och som också påpekats av Hugo Bergdahl, huruvida det är sannolikt att trafikförsörjningen inom området främjas genom att huvudmannen disponerar tillståndet. Hur huvudmannen utnyttjar detta tillstånd – kör själv eller nyttjar entreprenör och i så fall vilken entreprenör – ligger utanför myndigheternas bedömning.

Jag är medveten om att när riksdagen fattade beslutet att en länshuvudman skulle ha ansvaret för den regionala trafiken och därvid också tillskapade en lagstiftning som skulle möjliggöra för huvudmannen att leva upp till detta

ansvar, så skulle det i sådana situationer där man har att göra en tillståndsprövning och där olika parter är inblandade alltid komma att finnas en förlorare. Så har det alltid blivit tidigare, och det har också blivit så i det fall som frågeställarna här åsyftar.

Men vad det i det här fallet ytterst handlar om är att man känner ansvar för att vederbörande förlorar viss del av sin inkomst, sin försörjning. Ytterst är det fråga om att på något sätt kunna hävda den försörjningen. Därför tycker jag att det måste vara allas vår plikt att försöka hjälpa till i den här situationen. Där har vi alla ett ansvar.

Jag har haft resonemang och diskussioner tidigare med Folke Pudas, och jag hade det i går. Landshövdingen i Norrbottens län har i telegram till vederbörande tidigare begärt sammanträffande för överläggning i syfte att diskutera den situation som vederbörande hamnat i. Vi är överens om att vi skall ha detta sammanträffande, denna överläggning. Vi skall försöka klara ut den situation som vederbörande hamnat i. Det är den lösning som jag tycker är den allra bästa. Ansvaret ligger hos oss allihop, framför allt hos oss i denna kammare som har fattat besluten om huvudmannskapet och huvudmannens ansvar liksom även om den lagstiftning som ligger till grund för myndigheternas prövning av sådana här frågor.

Anf. 6 HUGO BERGDAHL (fp):

Herr talman! Nej, herr kommunikationsminister, i det här ärendet, fallet Pudas, är det inte i första hand fråga om att bevara en inkomstkälla och få en försörjning. I första hand är det fråga om vad som är rätt och rättvist i detta fall, det är det diskussionen gäller.

Jag vill också ta fasta på vad kommunikationsministern säger i sitt svar: "Syftet med huvudmannskapsreformen är således att ett organ med regional förankring skall ha det fulla ansvaret för såväl organisation som finansiering av kollektivtrafiken. För att ge huvudmannen möjlighet att leva upp till de krav lagen ställer på honom kan ett trafikillstånd som någon annan har i vissa fall återkallas och i stället ges till huvudmannen. Men, så får ske endast om huvudmannen gör sannolikt att trafikförsörjningen inom det aktuella området kommer att främjas genom att han disponerar över tillståndet."

I detta konkreta fall är det inte fråga om att återkalla ett trafikillstånd från en trafikförrättare, utan här har myndigheterna gått med på en byteshandel – en rättsinnehavare har blivit av med sitt tillstånd och detta har överlåtits till en konkurrent till honom. Det är detta som den breda allmänheten tycker inte kan vara riktigt. Det kan inte vara rätt att överföra en rättighet, ett tillstånd, från en person till en annan, när det inte finns motiv för det, varken ekonomiska eller andra.

I detta fall, Curt Boström, är det fråga om rättvisa, och den rättvisan måste segra.

Jag vädjar till regeringen att ta upp denna fråga ytterligare en gång och verkligen gå igenom alla de handlingar som tydligen på ett sent stadium har tagits fram för bedömning.

*Om principerna
för tillstånd till
linjetrafik med taxi*

Anf. 7 ELISABETH FLEETWOOD (m):

Herr talman! Jag tror vi kan konstatera att här föreligger en sådan oklarhet som jag i mitt första inlägg ville understryka. Jag vill på nytt citera yrkestrafiklagen i vad det gäller återkallelse:

”Om en kommun söker tillstånd till linjetrafik och gör sannolikt att trafikförsörjningen inom det område som är avsett att trafikeras kommer att främjas genom att trafiken drivs av sökanden, skall tidigare givet tillstånd till trafiken återkallas.”

Jag ser i svaret från statsrådet Boström och konstaterar att där står: ”Men, så får ske endast om huvudmannen gör sannolikt att trafikförsörjningen inom det aktuella området kommer att främjas genom att han disponerar över tillståndet.”

Mellan uttrycken drivs och disponerar ligger dock en viss skillnad. Detta kan vara en av orsakerna till att vi har hamnat så snett i detta ärende.

Jag instämmer till fullo med Hugo Bergdahl i hans uppfattning att den tidigare innehavaren har skött denna tjänst oklanderligt, vilket länsstyrelsen också har intygat. Jag kan inte se varför man i detta fall skulle ha ändrat på situationen.

Herr talman! Låt mig också säga att jag av den allmänna debatten har förstått att statsrådet Boström inte anser sig kunna bedöma detta ärende på nytt, eftersom något nytt underlag inte har framkommit. Nej, men låt mig då säga att det är min förhoppning att de myndigheter som är ansvariga går igenom de handlingar som finns i ärendet, rannsakar dem och ser om inte nytt underlag trots allt föreligger och i så fall underställer regeringen detta.

Då, statsrådet Boström, tar jag för givet att en ny regeringsprövning kan komma till stånd.

Anf. 8 Kommunikationsminister CURT BOSTRÖM:

Herr talman! Jag har tidigare redovisat på vilket sätt myndigheterna har handlagt denna fråga. De har att göra bedömningen därest läns huvudmannen kan göra sannolikt att trafikförsörjningen inom området främjas. Det är detta som har legat till grund för bedömningen. Det har prövats av länsstyrelsen, transportrådet och slutligen också av regeringen via kommunikationsdepartementet.

Det är den prövningen som har gjorts i det här sammanhanget. Jag vet inte om jag missuppfattade Hugo Bergdahl, men det är inte så att läns huvudmannen har fått detta trafik tillstånd. Läns huvudmannen kan utnyttja tillståndet genom att köra själv eller genom att nyttja entreprenör. Det ligger utanför myndigheternas bedömning att avgöra vilket sätt man väljer. Jag har efter diskussion med vederbörande före jul, som jag sade, gått igenom ärendet på nytt i alla delar. Vi hade också i går ett resonemang, och vi gick igenom hela handläggningsordningen. Jag tror att Folke Pudas nu vet på vilket sätt sådana här frågor avgörs.

Som jag tidigare sagt är jag medveten om att enskilda kan komma i kläm i sådana fall, och Hugo Bergdahl, det är naturligtvis detta som gör att Folke Pudas nu finns här i Stockholm. Men enligt det resonemang jag fört med

familjen Pudas är det ytterst fråga om att därmed en del av försörjningen går förlorad för Bengt Pudas. Det är detta som är det väsentliga i sammanhanget. Vi kan diskutera hur mycket som helst här, men påståendena går i kors med varandra. Jag har i varje fall upplevt det som väsentligt att vi försöker klara ut den situation som vi just nu befinner oss i.

Nr 75

Fredagen den
4 februari 1983

*Om principerna
för tillstånd till
linjetrafik med taxi*

Anf. 9 HUGO BERGDAHL (fp):

Herr talman! Självfallet är det, herr kommunikationsminister, i fallet Pudas fråga om att få behålla en försörjningskälla. Det har jag också sagt. Såvitt jag kan förstå representerar den här inkomstsidan för Pudasrörelsen ca en tredjedel av årsinkomsten, så visst är det en viktig del i det hela. Men, herr kommunikationsminister, vad jag vill diskutera är vad som är rätt och riktigt i sakfrågan. Det är med anledning av detta som en bred allmänhet ställer frågan: Har man gjort rätt, har man handlat enligt de normer och principer som gäller?

Vi har fått en redovisning av vilka principer som gäller. Men i sakfrågan finns fortfarande en hel del dunkla punkter. När regeringen tar ställning i ett överklagningsärende måste alla fakta tas fram och redovisas. Det finns faktiskt en framställan från en av parterna i det här fallet som det känns olustigt att ta del av. Där ställer man krav på vilka förutsättningar som erfordras för en omorganisation.

Tyvärr har jag bara en minut på mig. Därför måste jag fatta mig kort. Jag vädjar än en gång till regeringen genom kommunikationsminister Curt Boström: Använd regeringens möjligheter för kontakt med myndigheter, så att det tragiska fallet Folke Pudas på Sergels torg får ett snart och lyckligt slut! Mer har jag inte tid och tillfälle att säga i dag.

Anf. 10 ELISABETH FLEETWOOD (m):

Herr talman! För att utnyttja min tid bäst tar jag en fråga i taget. Jag upprepar en av frågorna från mitt första inlägg: Anser inte statsrådet Boström att ett samrådsförfarande med alla parter moraliskt sett borde ha föregått beslutet?

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Anmälades och bordlades

Förslag

1982/83:15 Fullmäktiges i riksbanken förslag om disposition av riksbankens vinstmedel för år 1982

6 § Anmälades och bordlades

Konstitutionsutskottets betänkande

1982/83:18 Tystnadsplikt för bl. a. ledamöterna i advokatsamfundets disciplinnämnd (prop. 1982/83:42 delvis)

Nr 75

Fredagen den
4 februari 1983

Näringsutskottets betänkanden

1982/83:19 Ändring i lagen om utländska förvärv av svenska företag m. m.
(prop. 1982/83:70)

1982/83:20 Ändring i konkurrenslagen (prop. 1982/83:77)

Civilutskottets betänkanden

1982/83:10 Utbildning i räddningstjänst

1982/83:12 Anslag på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret

1982/83 såvitt avser bostadsdepartementets verksamhetsområde (prop.

1982/83:101 delvis)

7 § Kammaren åtskildes kl. 09.25.

In fidem

BENGT TÖRNELL

/Solveig Gemert